

LEDARE

Ledare: Dags för framtiden

PUBLICERAD 2010-09-29

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

Bland alla specialförklaringar till det rödgröna regeringsalternativets förlust missas den stora bilden. Detta var helt enkelt inte ett år för skifte av regering. Sverige har klarat den ekonomiska världskrisen bäst i hela Europa. Landet har ingen inflation och inget budgetunderskott. Statsskulden uppgår till hälften av EMU-normen. BNP växer i år med fyra procent, om än delvis som en rekyl på förra årets nedgång. Reallönerna ökade med nästan fem procent senaste året, rätt jämnt fördelat mellan grupper, och sysselsättningen har stigit sedan förra hösten.

Sällan har en tondövhets varit så total som när Socialdemokraterna skrev på sina valaffischer ”Vi kan inte vänta”; någon sådan stämning av att det var mycket angeläget att kasta ut sittande regering fanns inte i nationen. Förtroendet hos svenska folket för landets politiska ledare har inte på årtionden varit så starkt som 2010. Och regeringen Reinfeldt hade ännu kvar sin energi efter en mandatperiod.

Men politiska stämningar är sällan bestående. Efter två mandatperioder – om totalt åtta år – tenderar en regering att visa trötthetssymtom. I en koalition av fyra partier är det troligt att något parti tappat lust och ställning. Liksom tolkningen av en valförlust kan bära fröet till nästa framgång (se Moderaterna 2002), är det också regelmässigt så att övertolkning av en vinst bär fröet till kommande nederlag.

Efter valet läste jag på nytt igenom alliansens valmanifest. Jag ville se i vilka frågor alliansen lovat stora reforminitiativ som kunde skapa problem i förhållande till den nya riksdagen. Vad som förbluffade mig, vid omläsning, var avsaknaden av stora idéer och planer. Lite mer pengar till kommunerna och lite mindre skatt för pensionärerna – stort mer än så är inte det nya programmet. Förutom att redan påbörjade reformer rullar på, till exempel inom skola och lärlingsutbildning, och att genomförda reformer bevaras efter valutslaget (förmögenhetsskattens avskaffande, rut, friskolorna, fastighetsskattereglerna).

Det må vara att Moderaterna strävar efter att bli ”statsbärande”. Men blir man det bara genom att förvalta staten? Ger det en tillräcklig känsla av framåtriktning inför valet 2014? Är det allt vad Sverige behöver?

I alliansens valmanifest (sidan 10) finns ett stycke som är absurt i sin logik. Alliansen räknar upp olika inslag i skattesystemet som borde ändras för att främja ekonomisk tillväxt och därmed välstånd för framtiden. Företagsbeskattningen behöver ändras i detta syfte, skriver man. Man räknar upp bolagsskatten, arbetsgivaravgifter och värnskatten (eller "utbildningsskatten", som den rätteligen borde heta) samt behovet av att införa ett riskkapitalavdrag, ett FoU-avdrag samt att förbättra expertskatten (till för att underlätta rekrytering av utländska experter till Sverige). Sedan kommer slutsatsen: "Vår samlade bedömning är att det inte finns ekonomiskt utrymme att sänka dessa tillväxtskaddiga skatter under nästa mandatperiod."

Alltså: Bara om tillväxten blir extremt god tror sig regeringen få utrymme för att vidta åtgärder som främjar tillväxten! Tydligare kunde det inte ha sagts att man i sitt styrande paradigm sätter likhetstecken mellan statskassan och svensk ekonomi. Investeringar i forskning och framtid och attraktionskraft för investeringar i Sverige är att se enbart som en kostnad, som ska vägas krona för krona mot pensioner och barnbidrag.

Regeringen Reinfeldts vägledande utsikt i formandet av politiken den gångna mandatperioden har haft två element:

1. Öka lönsamheten för arbetslösa att söka arbete.
2. Skapa överskott i statskassan.

Det första elementet stämde väl med en situation 2006–08 då det fanns sug efter arbetskraft. Det andra elementet kom, turligt nog för alliansen, att stämma perfekt med den internationella skuldkrisen 2008–10. Men räcker de två elementen för de kommande fyra åren och för Sveriges framtid?

Svaret på den frågan är nej. Sverige fortsätter att tappa position inom forskning. Regeringens egen forskningsberedning visade i en rapport i somras att Sverige befinner sig i världstopp på ett enda vetenskapsområde, nämligen materialvetenskap. Inom medicinsk forskning, med mycket stolt tradition, har man inte längre något enda område där Sverige är ledande. Danmark rusar här ifrån Sverige. Svenskt näringsliv är sårbart i en global ekonomi av stora och snabba förskjutningar av ägande och direktinvesteringar, som Globaliseringsrådet visade. Att forma villkor för attraktiva miljöer, dit framtidsföretag och talang gärna söker sig, är en formidabel politisk uppgift. IVA och andra seriösa aktörer har mycket att bidra med, om bara regeringen vill lyssna.

Om Statsministern i sin kommande rege-ringsförklaring och regeringsombildning vill sätta ett tema som är angeläget och som ger regeringen energi för många år framåt, så handlar det om grunden för Sveriges välstånd: innovations- och attraktionskraft för företagande och investeringar. Statsministern bör då också själv ta ordförandeskapet i en ombildad Forsknings- och innovationsberedning, i vilken även finansministern bör ingå.

Regeringen Reinfeldt behöver inför sin andra mandatperiod ett större huvudprojekt – och Sverige en starkare framtidsinriktning.

TEXT

Hans Bergström

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt